

Міністерство освіти і науки України

Центральноукраїнський національний технічний університет

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію викладання
навчальних дисциплін іноземними мовами
в Центральноукраїнському національному
технічному університеті

Затверджено рішенням
Вченої ради ЦНТУ
протокол №__ від __.__.2025 р.
Голова Вченої ради ЦНТУ
_____ В. Кропивний

Введено в дію наказом ректора
ЦНТУ № ____ від __.__.2025 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію викладання навчальних дисциплін іноземними мовами в Центральнорукраїнському національному технічному університеті (надалі – Положення) регламентує порядок організації викладання іноземними мовами навчальних дисциплін (крім іноземних мов) здобувачам вищої освіти (далі – здобувачі) на бакалаврському, магістерському та освітньо-науковому рівнях у Центральнорукраїнському національному технічному університеті (далі – Університет).

1.2. Положення розроблене відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів, які регламентують діяльність Університету:

- Конституції України;
- Законів України: «Про освіту»; «Про вищу освіту»; «Про застосування англійської мови в Україні»;
- Постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30.08.2002 р. № 1298;
- наказу Міністерства освіти і науки «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» від 26.09.2005 р. № 557;
- «Методичних рекомендацій щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України», затверджених наказом МОН від 25.07.2023 р. № 898;
- рішення Колегії Міністерства освіти і науки України «Про концептуальні засади державної політики щодо англійської мови у вищій освіті» (25.06.2019, № 5/1-4);
- Положення про організацію освітнього процесу у ЦНТУ;
- Колективного договору ЦНТУ;
- стандартів вищої освіти;
- загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR);
- інших чинних законодавчих та нормативно-правових актів, положень, наказів, інструктивних листів, вказівок Міністерства освіти і науки України, які регламентують діяльність у галузі освіти;
- наказів та розпоряджень ректора Університету.

1.3. Положення є нормативним документом, який визначає систему організаційно-управлінських, методичних та заохочувальних заходів, метою яких є підвищення рівня володіння іноземними мовами шляхом вивчення навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти бакалаврського, магістерського та освітньо-наукового рівнів в межах освітніх та освітньо-наукових програм з викладанням більшості дисциплін українською мовою та не розповсюджується на реалізацію програм з англomовним викладанням всіх дисциплін.

1.4. Положення укладено з метою розширення комунікативних та мовних компетентностей осіб, які навчаються, як інструмента міжнародного спілкування, засобу приєднання до європейського освітнього, наукового та професійного простору, а також забезпечення академічної мобільності та інтернаціоналізації освітнього процесу в цілому.

1.5. Викладання навчальних дисциплін іноземними мовами сприятиме вдосконаленню чинної в Університеті внутрішньої системи забезпечення якості освіти та адаптації її до загальноєвропейських вимог щодо досягнення загальноприйнятих кваліфікаційних рівнів та набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), які забезпечують ефективність комунікацій майбутніх фахівців у межах європейського освітнього простору.

1.6. Організація процесу викладання навчальних дисциплін іноземними мовами в Університеті здійснюється у відповідності з освітніми програмами підготовки фахівців і повинна відповідати стандартам вищої освіти.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ

- 2.1. Дане Положення запроваджується в Університеті з метою:
- забезпечення поглибленого вивчення іншомовної професійної лексики здобувачів та набуття досвіду спілкування з метою подальшого використання у професійній діяльності;
 - підвищення академічної мобільності та конкурентоспроможності здобувачів Університету на національному та міжнародному рівнях;
 - забезпечення конкурентоспроможності випускників Університету на ринку праці в умовах інтеграції України у світовий економічний простір;

- розвиток іншомовної компетентності науково-педагогічних працівників, які викладають навчальні дисципліни іноземною мовою на немовних освітніх програмах;
- покращення академічного рівня, набуття сучасних soft skills, стимулювання академічних досягнень та високої якості навчання шляхом впровадження в освітній процес міжнародних стандартів та практик;
- залучення міжнародних стейкхолдерів, створення привабливого середовища для українських та іноземних здобувачів вищої освіти, які бажають отримати високоякісну освіту в Університеті;
- розширення міжнародного співробітництва, створення можливостей для міжнародного обміну здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками, спільних наукових досліджень і різних проєктів із закордонними закладами вищої освіти;
- створення організаційних і дидактичних умов для забезпечення професійно орієнтованих мовних потреб учасників освітнього процесу.

2.2. Досягнення поставленої мети включає в себе наступні завдання:

- викладання іноземною мовою шляхом компетентнісного підходу з урахуванням сучасних методик викладання та навчально-методичних комплексів;
- створення системного підходу до планування та здійснення навчального процесу з викладання іноземною мовою здобувачам та науково-педагогічним працівникам;
- регулярне підвищення кваліфікації викладачів, які здійснюють викладання іноземною мовою, зокрема отримання ними мовних або професійних сертифікатів міжнародного зразка;
- розвиток співпраці викладачів кафедри іноземних мов з викладачами інших кафедр з метою якісного викладання іноземною мовою;
- проведення тестування з навчальних дисциплін, які викладаються іноземною мовою.

3. ВИМОГИ ДО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ

3.1. Для викладання навчальних дисциплін іноземними мовами можуть залучатися в установленому порядку викладачі інших закладів вищої освіти, установ, організацій, зокрема й закордонних.

3.2. З метою здійснення ефективного процесу організації викладання навчальних дисциплін іноземними мовами до науково-педагогічних працівників висуваються наступні вимоги:

- знання іноземної мови не нижче рівня B2, підтверджене сертифікатом відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти з мов країн Європейського Союзу або наявність кваліфікаційного документа (диплом) про фахову вищу освіту з відповідної іноземної мови;
- наявність публікації іноземною мовою у фахових виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах;
- наявність розробленого іноземною мовою навчально-методичного комплексу з навчальної дисципліни.

Додатковим підтвердженням рівня володіння викладачем іноземною мовою є наявність міжнародного професійного мовного досвіду (стажування в країні, що входить в Організацію економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) або в Європейський Союз; проведення лекцій іноземною мовою для здобувачів вищої освіти у рамках програм академічного обміну тощо.

3.3. Навчально-методичне забезпечення (навчально-методичний комплекс) повинно включати в себе наступні компоненти іноземною мовою:

- робоча програма;
- силабус;
- слайдові презентації;
- конспект лекцій;
- глосарій;
- методичні вказівки (кейси завдань) з лабораторних /практичних занять.

Також обов'язково повинен бути розроблений навчально-методичний комплекс українською мовою.

Навчально-методичні комплекси визначених дисциплін повинні бути розміщені на сайті кафедри та в системі дистанційної освіти Moodle, відповідними іноземними мовами та українською мовою.

4. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ

4.1. Університет заохочує та створює умови для викладання іноземною мовою нормативних та вибіркових навчальних дисциплін для осіб згідно п.п. 1.1 цього Положення.

4.2. Організація процесу викладання навчальних дисциплін іноземною мовою в Університеті здійснюється у відповідності до освітніх програм підготовки фахівців і повинна відповідати стандартам вищої освіти.

4.3. У процесі організації викладання навчальних дисциплін іноземними мовами проводяться необхідні заходи щодо підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Університету з урахуванням сучасних методик викладання, а також проводяться необхідні заходи щодо підвищення рівня володіння іноземними мовами здобувачів Університету, а саме: організовуються мовні гуртки в Університеті.

4.4. Форми й методи навчання та викладання мають забезпечувати досягнення заявлених в освітній програмі цілей та програмних результатів навчання.

4.5. Викладання навчальних дисциплін іноземними мовами здійснюють викладачі кафедр Університету (в тому числі за сумісництвом), за якими в навчальних планах закріплені відповідні навчальні дисципліни та котрі можуть викладати такі навчальні дисципліни іноземними мовами відповідно до вимог зазначених в п.п. 3.2 та 3.3 цього Положення.

4.6. Викладання навчальних дисциплін іноземною мовою (крім дисциплін мовної підготовки) в Університеті для здобувачів здійснюється шляхом:

4.6.1. Повного викладання аудиторних годин навчальної дисципліни (лекції, практичні, лабораторні заняття) іноземною мовою.

4.6.2. Часткового викладання аудиторних годин навчальної дисципліни (лекції або лабораторні/практичні заняття) іноземною мовою.

4.6.3. Підсумковий контроль з навчальних дисциплін, що викладались іноземною мовою проводиться державною мовою з нормативних дисциплін, а з вибіркових навчальних дисциплін – за вибором здобувача (державна або іноземна).

4.6.4. У разі часткового викладання дисципліни співвідношення викладання державною та іноземною мовами визначається викладачем.

4.6.5. Документальне оформлення результатів підсумкового контролю з навчальних дисциплін, які викладаються іноземними мовами, проводиться українською мовою.

4.7. Викладання дисциплін іноземною мовою повинно забезпечувати високий рівень фахової підготовки здобувачів вищої освіти, повний обсяг результатів навчання і компетентностей, ідентичний результатам викладання навчальних дисциплін українською мовою.

4.8. Оформлення загального обсягу навчального навантаження кафедри передбачає примітку про те, що певна дисципліна вивчається іноземною мовою в повному обсязі або частково (із зазначенням мови).

4.9. Організація викладання навчальних дисциплін іноземними мовами здійснюється кафедрами і передбачає:

4.9.1. Визначення викладачів кафедри, які володіють іноземними мовами на рівні, достатньому для викладання, та переліку навчальних дисциплін, які вони можуть викладати іноземними мовами.

4.9.2. Розроблення методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни, яку будуть викладати іноземною мовою, та розміщення його у системі дистанційної освіти Moodle.

4.9.3. Надання здобувачам вищої освіти інформації про можливість вивчення окремих навчальних дисциплін іноземними мовами, а також ознайомлення здобувачів освіти з навчально-методичним забезпеченням.

4.9.4. Студенти, які виявили бажання вивчати навчальні дисципліни іноземними мовами, повинні написати заяву на ім'я ректора (Додаток 1).

4.9.5. Подання завідувачем кафедри службової записки на ім'я ректора з клопотанням про дозвіл викладання навчальних дисциплін іноземною мовою (додаток 2), погодженої з проректором з науково-педагогічної роботи, деканом факультету, керівниками навчального та методично-організаційного відділів. До службової записки необхідно додати підтверджуючі документи та матеріали відповідно до п. 3 цього Положення. Дозвіл надається за умови наявності методичного забезпечення відповідною іноземною мовою та переважної більшості здобувачів, які виявили бажання вивчати відповідну дисципліну іноземною мовою.

4.9.6. Заяви здобувачів та службова записка зберігаються в деканаті відповідного факультету, а копія службової записки надається до навчального відділу.

4.10. Оформлення загального обсягу навчального навантаження кафедри передбачає примітку про те, що певна дисципліна вивчається іноземною мовою (із зазначенням мови).

4.11. Центр забезпечення якості вищої освіти розробляє та затверджує програму моніторингу та діагностичний інструментарій для визначення якості викладання іноземною мовою навчальних дисциплін, проводить відповідний моніторинг.

5. ОПЛАТА ПРАЦІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ

5.1. Відповідно до п. 2.4 Додатку 5.2 Колективного договору ЦНТУ, науково-педагогічним працівникам може бути встановлена надбавка за знання і використання в роботі іноземної мови.

5.2. Зазначена в п. 5.1 цього Положення надбавка встановлюється лише у разі викладання іноземною мовою всіх годин аудиторного навантаження навчальної дисципліни (лекції, лабораторні, практичні заняття), крім годин передбачених на підсумковий контроль (залік/іспит), відповідно до навчального плану.

5.3. Надбавка встановлюється наказом ректора на термін викладання дисципліни іноземною мовою на підставі відповідної службової записки завідувача кафедри.

5.4. Надбавка не встановлюється працівникам, для яких вимогами для зайняття посади передбачено знання іноземної мови, що підтверджено відповідним документом.

5.5. Надбавка за знання та використання в роботі іноземної мови призначається науково-педагогічним працівникам, які викладають одну чи більше навчальних дисциплін іноземною мовою у розрахунковому періоді, виплачується щомісячно у розмірі 10, 15 або 25 відсотків (відповідно до підпункту 2 пункту 3 Постанови КМУ №1298 від 30.08.2002 року «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери») від його посадового окладу (але не більше однієї ставки) згідно займаної посади за рахунок загального чи спеціального фондів залежно від наявного фонду оплати праці на час встановлення надбавки.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення у повному обсязі набирає чинності з дати введення в дію наказом ректора ЦНТУ.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і затверджуються Вченою радою ЦНТУ та вводяться в дію наказом ректора.

6.3. Контроль за дотриманням вимог Положення покладається на посадових осіб ЦНТУ відповідно до їх функціональних обов'язків.

6.4. Порядок реалізації окремих пунктів Положення може бути визначено окремими положеннями, що стосуються відповідного напрямку освітньої діяльності ЦНТУ.

6.5. Положення розроблене у двох автентичних друкованих примірниках: перший примірник зберігається у навчальному відділі, другий – у Вченій раді ЦНТУ.

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій КИРИЧЕНКО

Проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків

Андрій ТИХИЙ

Головний бухгалтер

Алла СОРОКІНА

Керівник навчального відділу

Олена ГОЛИК

Юрисконсульт

Євгеній ЦЕХМІСТЕР

УЗГОДЖЕНО:

Голова профспілки ЦНТУ

Дмитро ГОЛУБ

Голова студпрофкому

Євген ШАПОВАЛ

В.о. голови студентської ради

Дар'я БОНДАР

Завідувачу кафедри

_____ (назва кафедри)

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

здобувача вищої освіти

___ курсу, групи _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені вивчати в осінньому/весняному семестрі
20__/20__ н.р. дисципліну _____
(назва дисципліни)

_____ МОВОЮ.
(назва мови)

Дата _____

Підпис _____

Ректору ЦНТУ
проф. Кропивному В.М.
завідувача кафедри

(назва кафедри)

(прізвище, ініціали)

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА

З метою підвищення рівня володіння іноземними мовами здобувачів вищої освіти прошу дозволити в осінньому/весняному семестрі 20__/20__ н.р. викладати зазначені дисципліни _____ мовою:
(назва мови)

Код спеціальності та назва освітньої програми	Освітній рівень, курс, група	Навчальна дисципліна, викладання якої може відбуватись іноземною мовою	Посада, прізвище та ініціали викладача, який пропонується для викладання (обов'язково вказувати, якщо особа працює за сумісництвом)	Документи, що підтверджують відповідність викладача зазначеним вимогам	Посилання на навчально-методичний комплекс дисципліни іноземною мовою, розміщений в Moodle	Обсяг годин викладання іноземною мовою

Зазначені викладачі відповідають вимогам, які висуваються для осіб, що можуть забезпечувати викладання іноземними мовами. За вказаними дисциплінами розроблено та розміщено на сайті дистанційної освіти Moodle навчально-методичні комплекси відповідними іноземними мовами та українською мовою.

Дата _____

Підпис _____

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної роботи _____

Кириченко А.М.

Декан _____ факультету
(назва факультету)

ПІП

Керівник навчального відділу _____

Голик О.П.

Керівник методично-організаційного відділу _____

Смірнов О.О.

